

Kemijärven kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2019

102/04.042/2020

KH 30.03.2020 § 77

Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumavertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa esitetään selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman osoittamaa tulosta ennen varausten ja mahdollisten rahastosiirtojen tekemistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kaupungin alijäämäkehityksen vuoksi toimintakertomukseen sisältyy kaupunginhallituksen esitys tuloksen käsittelystä.

TILINPÄÄTÖS 2019

Yhteenveto vuoden 2019 tilinpäätöksestä verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen ja vuoden 2019 lisätalousarvioon (käyttötalouden toimintatuotot, -menot ja netto):

TP2019	Tilinpäätös	Talousarvio	Laskenn.	Toteutuma	Käyttö-	Alitus +/- Ylitys
PALVELUALUE	TP 2018	KS2019	Tot. 31.12	31.12.2019	%	€
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT						
MENOT	-6 271 827	-6 214 240	-6 214 240	-6 087 588	98,0	
TULOT	628 929	510 240	510 240	522 263	102,4	
NETTOMENO	-5 642 898	-5 704 000	-5 704 000	-5 565 325	97,6	138 675
HYVINVOINTIPALVELUT						
MENOT	-55 888 467	-55 337 360	-55 337 360	-56 210 312	101,6	
TULOT	5 645 932	5 022 110	5 022 110	5 315 186	105,8	
NETTOMENO	-50 242 535	-50 315 250	-50 315 250	-50 895 126	101,2	-579 876
TEKNISET PALVELUT						
MENOT	-12 650 267	-12 470 970	-12 470 970	-12 168 158	97,6	
TULOT	13 406 179	12 761 830	12 761 830	13 269 932	104,0	
NETTOMENO	755 913	290 860	290 860	1 101 774	378,8	810 914
KOKO KAUPUNKI						
MENOT	-74 810 561	-74 022 570	-74 022 570	-74 466 059	100,6	
TULOT	19 681 040	18 294 180	18 294 180	19 107 382	104,4	
NETTOMENO	-55 129 520	-55 728 390	-55 728 390	-55 358 677	99,3	369 713

Kaupungin palvelualueiden toimintakatteet pienenevät 0,4 prosenttia edellisvuoteen nähden. Keskitettyjen hallinto- ja tukipalvelujen toimintakate pienenee edellisvuoteen verrattuna 1,4 prosenttia ja alittui talousarvioon nähden 2,4 %. Alitus johtui verotuksen keventymisestä, henkilöstömeno- ja tarvikkeiden säästöistä sekä myönnettyjen avustusten vähentymisestä.

Hyvinvointipalvelujen toimintakate kasvoi edellisvuodesta 1,3 % ja ylitti budjetin 1,2 %. Toimintatuotot toteutuivat ennakoitua paremmin tehtyjen maksukorotusten ja käyntimäärien vuoksi (105,8 %). Asiakaspalvelujen ostot kasvoivat edellisvuoteen nähden noin 0,8 miljoonalla eurolla ja ylittivät budjetoidun 0,6 miljoonalla eurolla.

Tekniset palvelut palvelualueen toimintakate parani 146 % edellisvuodesta ja ylittyi 379 % budjetoidusta tavoitteesta, johtuen vuokrien paremmasta toteutumasta, kaluston ja käyttötalouksomaisuuden myynneistä. Teknisten palvelujen tulostavoite oli 290 860 euroa ja tulos toteutui 810 914 euroa paremmin ollen 1,1 milj. euroa.

Kaupungin toimintatuotot vähenivät edellisvuodesta 3,0 %. Talousarviossa oli ennakoitu tuottojen vähenemisen palvelusetelin käyttöönoton ja toimintavolyymien pienentymisen vuoksi. Toimintatuottojen toteutuma oli 104,4 % eli 813 200 euroa talousarviossa arvioitua suurempi.

Toimintakulut vähenivät edellisvuodesta 0,5 %. Toimintakulut ylittivät budjetin 443 500 eurolla. Ylitys palvelujen ostoissa oli 986 974 euroa (asiakaspalvelujen ostot) sekä aineissa ja tarvikkeissa 72 794 euroa. Henkilöstömenoissa puolestaan saatiin vähennystä 419 770 euroa (kiky-sopimuksen mukaiset

työnantajakulut ja maksut), avustuksissa 169 507 euroa, vuokrissa 227 575 euroa (tilamuutokset) ja muissa toimintakuluissa 27 001 euroa budjettiin nähden.

Toimintakate oli edellisvuoteen verrattuna 0,4 % heikompi. Toimintakatteen tuli pienentyä toimintamenovähennyksistä johtuen, mutta näin ei tapahtunut. Lisätalousarviolla lisättiin toimintamenoihin 1,6 miljoonaa euroa. Toimintakate alitti myönnetyn lisätalousarvion 369 713 eurolla johtuen teknisten palvelujen hyvästä tuloksesta. Toimintamenojen ja -tulojen osalta tarvitaan muutoksia, jotta kaupungin talous voidaan saada tasapainoon, lisätalousarvioiden hyväksyminen ja toimintamenojen kasvu heikentää talouden tasapainoon saattamista merkittävästi ja lisää velkaantumista.

Vuosikate vahvistui edellisvuodesta, ja toteutui talousarviossa arvioitua paremmin johtuen rahoitustuotoista. Vuosikate ei kuitenkaan kata poistoja. Poistojen määrä oli tilaliikelaitokseen siirtyvien omaisuuden erittelyjen ja korjausten johdosta 89 014 euroa suurempi kuin talousarviossa arvioitiin. Tilaliikelaitoksen eriyttämisen yhteydessä käytiin läpi kaupungin koko käyttöomaisuus ja tehtiin korjaavat poistot tältä osin.

Toimintamenot kasvoivat talousarviossa asetettua tasoa suuremmiksi hyvinvointipalvelujen menokasvun vuoksi. Kaupungin toimintatuottojen ennakoitua parempi toteutuma sekä rahoitustuottojen kasvu pelastivat kaupungin vuosikatteen vahvasti plussalle. Rahoitustuotot ylittyivät 303,2 % talousarvioon nähden eli 2 517 263 eurolla. Rahoituksen hyvä toteutuma johtuu tytäryhtiöiden osingonjaosta.

Kaupungin käyttötalouden toimintatuotot ja -menot, toimintakate ja toiminnan rahoitus on eritelty alla olevassa taulukossa:

TULOSLASKELMA (ulk.), 1000 €	TP2018	TP2019	Muutos%	Muutos/t€	TA2019	Tot%
Toimintatuotot	9 482	9 219	-2,8	-263	8 388	109,9
Toimintakulut	-64 612	-64 578	-0,1	34	-64 116	100,7
Toimintakate	-55 130	-55 359	0,4	-229	-55 728	99,3
Henkilöstökulut	-27 916	-26 933	-3,5	983	-27 353	98,5
Verotulot	29 446	28 497	-3,2	-949	30 366	93,8
Valtionosuudet	25 357	25 199	-0,6	-158	24 897	101,2
Rah.tuotot ja -kulut	1 445	3 756	260,0	2 311	1 239	303,2
Vuosikate	1 180	2 093	177,0	913	773	270,8
Yli-/alijäämä	-1 227	-342	-27,9	885	-987	34,6

Verotulojen kehitys

VEROT, 1000 €	TP2018	TP2019	Muutos%	Muutos/t€	TA2019	Tot%
Tulovero	23 822	22 775	-4,4	-1 047	24 600	92,6
Kiinteistövero	4 326	4 537	4,9	211	4 400	103,1
Yhteisövero	1 298	1 184	-8,8	-114	1 366	86,7
Yhteensä	29 446	28 496	-3,2	-950	30 366	93,8

Valtionosuuksien kehitys

VOS, 1000 €	TP2018	TP2019	Muutos%	Muutos/t€	TA2019	Tot%
Yhteensä	25 357	25 199	-0,6	-158	24 896	101,2

Valtionosuudet pienenevät edellisvuodesta 158 029 euroa eli 0,6 %. Kemijärven valtionosuuden pienentymisessä näkyy väestön kehityksen ja oppilasmäärän vähentymisen vaikutus. Myös kiky-sopimuksen vaikutus pienentää kuntien valtionosuuksia. Valtionosuuteen tehtiin vuoden 2019 aikana syrjäisyyuskertoimesta johtuneen laskentavirheen korjaus, mikä toi Kemijärvelle reilut 300 000 euroa valtionosuuksia arvioitua enemmän. Korjaus oli takautuva ja kertaluonteinen.

Vuoden 2019 tilinpäätöstulos osoittaa rahastomuutoksen jälkeen **341 869 euron alijäämää**. Kumulatiivinen alijäämä on 4 447 154 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi ollen 66,7 % (63,9 % tp 2018).

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat -2,6 milj. euroa. Edellisenä vuotena nettoinvestoinnit olivat käyttöomaisuuden myyntien johdosta positiiviset 0,5 milj. euroa.

Kaupungin keskeiset talouden tunnusluvut v. 2013 - 2019

TUNNUSLUVUT	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tulovero%	20,00	20,50	20,50	21,00	21,00	21,50	21,50
Vuosikate €/as.	344	90	-14	309	70	160	288
Kum. yli-/alijäämä €/as.	-90	-319	-675	-135	-382	-557	-611
Lainakanta €/as.	3 585	4 085	4 203	4 298	4 573	4 434	4 727
Konsernilainat €/as.	8 671	8 848	8 875	8 780	9 509	8 982	9 221
Omavaraisuusaste%	51,4	46,5	44,1	48,3	46,1	46,1	45,4
Väestö 31.12.	7 983	7 882	7 756	7 657	7 536	7 375	7 280
Työllisyysaste	57	58	59	60	65	68	69

Kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys

LAINAT	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kaupungin lainat milj. €	28 613	32 198	32 653	32 911	34 460	32 699	34 414
Konsernilainet milj. €	69 206	69 741	68 958	67 228	71 662	66 239	67 127

Kaupungin ja konsernin keskeisimmät tilinpäätösluvut

Kaupungin tilinpäätösluvut / 1 000 €		Konsernin tilinpäätösluvut / 1000 €	
Toimintakate	-55 359	Toimintakate	-50 509
Vuosikate	2 093	Vuosikate	7 232
Tilikauden tulos	-356	Tilikauden tulos	36
Tilinpäätössiirrot	14	Tilinpäätössiirrot	38
Tilikauden yli-/alijäämä	-342	Tilikauden yli-/alijäämä	-804
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	-4 447	Kumulatiivinen yli-/alijäämä	6 836
Nettoinvestoinnit	-2 582	Nettoinvestoinnit	-6 830

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi allekirjoittamaton tilinpäätös ajalta 1.1. - 31.12.2019 (arkistoidaan valtuuston pöytäkirjan liitteenä). Tilinpäätös julkaistaan kaupunginhallituksen pöytäkirjan allekirjoituksen jälkeen pöytäkirjan **liitteenä 2.**

Oheisena kaupunginhallituksen jäsenille tiedoksi lautakuntien päätökset palvelualueiden tilinpäätösten käsittelystä sekä toimielinten toimintakertomukset 2019.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden alijäämän siirrettäväksi omaan pääomaan yli- ja alijäämätilille. Koska alijäämäkehitys on jatkunut useita vuosia peräkkäin on kaupungin alijäämät saatava katettua vuoden 2022 loppuun mennessä.

(Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, puh. 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kokouksessa oli läsnä tämän asian esittelyn ajan talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja.

Kaupunginhallitus:

1. esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy toimintakertomuksessa esitetyn tilikauden tuloksen käsittelyn,
2. allekirjoittaa vuoden 2019 tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajan tarkastettavaksi,

3. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi toukokuun kokoukseen ja

4. oikeuttaa talouspalvelujen vielä allekirjoituksen jälkeen tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä tilinpäätöksen valtuustolle menevään kappaleeseen, jos sellaiseen todetaan tarvetta kaupungin kirjanpidon tai tilintarkastajan toimesta.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.